

3. Янчук В. З. Аграрне право України: підручник / В. З. Янчук, В. І. Андрейцев, С. Ф. Василюк та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 720 с.

*Огородник В.О.
к.е.н., доцент*

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород

ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ У СКЛАДІ СВІТОВИХ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Земля завжди займала і займає одне з головних місць при розрахунках національного багатства держави. Світовий земельний фонд становить 13400 млн га.

Найбільшу цінність мають обробні землі, що дають 88 % необхідних людству харчових продуктів. Основна частина обробних площ Землі знаходиться у Північній півкулі.

Україна володіє значним земельним потенціалом (603 550 км²)¹, що становить 47 показник в списку країн за площею території (загальна кількість 254 країн) [1]. Площа земель (суші) складає 57928,5 тис. га, площа територій, покритих поверхневими водами, – 2426,4 тис. гектарів.

Земля – це безцінне національне багатство України, здатне при ефективному управлінні забезпечити гідне життя її громадянам. Україна, займає всього 0,4% земної суші та 5,7% території Європи. Але при таких незначних на мапі світу показниках загальної площі, слід відзначити, що із 60,3 млн гектарів майже 70% становлять сільськогосподарські угіддя з високою родючістю [3].

Отже, загалом у світі площа культивованої землі становить 17298900, а це лише 11,61% від загальної площі. Слід зазначити, що від загальної площі України 55,3% (333847) - це площа культивованої землі. Цей показник у як відсотковому значенні до загальної площі так і за км² є 8 в світі (табл. 1). Площа чорноземів в Україні становить від 15,6 млн до 17,4 млн гектарів, або близько 8 відсотків світових запасів.

Рілля, або орні землі, є найціннішою складовою земель сільськогосподарського призначення. 53,8% від загальної площі України становлять орні землі, що є третім показником у світі (табл. 1.). Площа ріллі - 32,5 млн гектарів, або 78,4% усіх сільськогосподарських угідь.

Площа орної землі України становить 8 показник загалом за світовими показниками та найбільшою країною Європи (після європейської частини Росії). Отже, в структурі сільського господарських угідь України переважає рілля (78,4%), другу позицію посідають пасовища (13,1%), а на третьому місці – сіножаті (13,1).

Таблиця 1

Список країн за використанням орної землі [3]

Місце в рейтингу	Частка від загальної площі, %		Площа км ²	
	країна	значення	країна	значення
1	 Бангладеш	55,39	 США	1650062
2	 Молдова	54,52	 Індія	1451810
3	 Україна	53,8	 КНР	1385905
4	 Данія	52,59	 Росія	1174284
5	 Угорщина	49,58	 Бразилія	586036
6	 Маврикій	49,02	 Австралія	468503
7	 Індія	48,83	 Канада	415573
8	 Руанда	45,56	 Україна	324791
9	 Литва	44,81	 Нігерія	300736
10	 Того	44,2	 Аргентина	274490

Земельний фонд України складається з [2]:

Сільськогосподарські землі (41489,3 тис. га);

Ліси та інші лісо вкриті площі (9365,46 тис. га);

Забудовані землі (3602,1 тис. га);

Води (2401,4 тис. га);

Інші (3421,9 тис. га).

Всі землі України незалежно від їх цільового призначення, господарського використання і особливостей правового режиму відносяться до земельних ресурсів і складають єдиний земельний фонд держави.

Земля в Україні може перебувати у приватній, комунальній та державній власності. Іноземці та іноземні громадяни можуть набувати права власності лише на землі несільськогосподарського призначення. Якщо іноземець в порядку спадкування набув право власності на земельну ділянку сільськогосподарського призначення, він зобов'язаний протягом року відчужити її в порядку визначеному законом.

З початком проведення земельної реформи у 2000 р. пов'язують створення великих агрохолдингів і фермерських господарств. Понад 7 млн селян отримали право на приватизацію понад 28 млн земельних ділянок (паїв). Після приватизації частина земель була передана в короткострокову і довгострокову оренду, а деякі власники встигли продати земельні площі до введення мораторію 1 січня 2002 р.

Нагадаємо, що Україна вже розпочала процедуру скасування дії мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення.

Станом на сьогодні ще не завершено реформування ринку землі та не досягнуто основної мети земельної реформи – передачі землі ефективному власнику та запровадження еколого-економічної моделі господарювання.

Література

1. Country comparison: area [Електронний ресурс] // Central Intelligence Agency. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2147rank.html>.

2. Земельний фонд України [Електронний ресурс] // Український клуб аграрного бізнесу. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/umovi_vedennya_agrobiznesu/zemelni_pitannya.

3. Ринок земель [Електронний ресурс] // Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <http://land.gov.ua/icat/rynok-zemel/>.

4. Список країн за використанням землі сільськогосподарського призначення [Електронний ресурс] // Вікіпедія — вільна енциклопедія – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org>

Останчук Т. П.

д.е.н., доцент,

Державний університет «Житомирська політехніка»

НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ НА ЗАСАДАХ НЕОІНСТИТУЦІЙНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВ ВЛАСНОСТІ

Розвиток теоретичних засад формування інформації про земельні ресурси будь-якої країни є основою для процесів глобалізації, конкурентоспроможності та інноваційної діяльності, що здійснюють вирішальний вплив на формування ринкової економіки. Підставою для цього розвитку є розгляд питань права власності в сфері земельних відносин, які в Україні мають складний характер. Одним з найактуальніших питань сьогодення є проведення земельної реформи, окрім того земельний фонд є основним національним багатством нашої держави, тому дослідження за цим напрямом дають можливість формування національної парадигми збереження України в глобальному світі, що також є сьогодні досить важливими моментами в розвитку нашої країни. В ході проведення земельної реформи в Україні виникло багато проблем, пов'язаних з забезпеченням прав власності на землю, що призвело до масового використання земельних ресурсів, особливо сільськогосподарського призначення, без юридичного оформлення та відповідно належного управління операціями з ними, що виникають при цьому в господарській діяльності підприємств.

Права володіння, користування і розпорядження складають основу відносин власності та виступають також основою земельних відносин, які містять у собі розмаїття форм господарських відносин. Власність є складною, комплексною категорією, яка репрезентована синтезом дослідницьких напрямів